

K ó d s z á m :

Državni izpitni center

M 0 6 1 1 3 1 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV MINT ANYANYELV

2. FELADATLAP

NEM MŰVÉSZI SZÖVEG ELEMZÉSE

2006. május 29-én / 90 perc

Engedélyezett segédeszközök: az érettségiző diák töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával; kap két (2) értékelőlapot és a mellékelt szöveget.

ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

UTASÍTÁSOK

Figyelmesen olvassa el az alábbi utasításokat! Semmit se hagyjon ki!

Ne lapozzon a felügyelő tanár engedélyezése nélkül!

Kódszámát ragassza vagy írja be az erre kijelölt helyre!

Figyelmesen olvassa el a mellékelt szöveget! Azt munkája megkönnyítése érdekében ki is tépheti.

Ez a feladatlap 25 feladatból áll. A válaszokat az erre kijelölt helyre írja! Az olvashatatlan válaszokat 0 ponttal értékeljük.

Töltőtollal vagy golyóstollal írjon!

Eredményes munkát kívánunk!

A feladatlap 12 oldalas.

MELLÉKLET**1. A HATVANAS ÉVEKBEN A SCI-FI ÍRÓK ÉS JÖVŐKUTATÓK FANTÁZIADÚS TANULMÁNYOKAT KÉSZÍTETTEK ARRÓL, MIT ÉS HOGYAN ESZÜNK MAJD A HARMADIK ÉVEZREDBEN. POROK ÉS KAPSZULÁK. MINDEN TUBUSBAN, TABLETTÁBAN MEG TASAKBAN. EBBŐL ÁLL A VASÁRNAPI MENÜ.****TUBUSKOSZTON**

2. Hiába az egykori jóslatok, ma ugyanúgy szeretünk enni, mint évtizedekkel ezelőtt. Sőt! Soha nem volt akkora reneszánsza a nosztalgikus, régi recepteknek, mint ma. A médiaséfek akkora sztárok, mint az Oscar-díjasok. Némelyikük pedig maga is Oscar-díjas a saját szakmájában. Naponta megjelenik egy szakácskönyv. Ma főzni-sütni önmegvalósítás, divatos hobbi, rafinált csábítás a közös öröme – állítják azok, akiknek nem kell mindennap vacsorát tenniük a család asztalára.

3. Ugyanakkor kétségkívül sok, régen csak a fantasztikumok közé sorolt ötlet, különlegesnek hitt találmány átkerült a hétköznapiok élelmiszerei közé. Az egyik legkorosabb köztük a zacskós leves. A jó öreg Maggi a múlt században találta föl. De ha egy XVIII. századi ember látná, hogy mit majszolgatunk manapság az irodában, biztosan elhúlna. Reggel neszkávét cukorpótlóval és tejjel. Tíz órakor feloldunk egy pohár vízben egy vitamintablettát. Délben ismét előkerül a csésze, zubog benne a forró víz, kibontunk egy zacskót, és kész is a spárgaleves. Elrágcsálunk mellé egy-két puffasztott búzaszeletet.

4. Az élelmiszer-kémikusok naponta találnak ki valami újat, és mi készséggel levesszük a polcra a fél évig hűtés nélkül jó tejberizst, a hetek múlva is ugyanolyan friss kakaós italt meg a töltött fánkot, amely még karácsonyig is puha marad (csak amikor kibontjuk a celofánból, akkor érzünk valami kellemetlen aromát). De aztán este elmegyünk egy jó társaságba, ahol finom ételekkel traktálnak bennünket, vagy egy vendéglőbe, ahol ingyenmenüvel kényeztet a párunk a házassági évforduló alkalmából. A két mai irányzat a hétköznapiakban sem zárja ki egymást.

5. A távoli jövőben – egyes svéd kutatók szerint – az egészségügy és az élelmiszeripar egyesül majd. De csak akkor, ha az élelmiszer-kémikusok korlátoznák magukat, és kiegyeznének a gyógyszerészekkel meg az orvosokkal. Az emberek ugyanis nagyon vigyáznak majd arra, hogy mit esznek. A bioételek rangja és ára megnő. A levegő-, víz- és földszennyezést olyan szigorúan büntetik majd, hogy amit bio módon tesznek, az valóban ártalmatlan lesz. A rengeteg tartósítószer és adalékanyag nemhogy kimegy a divatból, de nyíltan megvallják majd a tudósok: fogalmuk sincs róla, hogy ezeknek mi a hatása az elkövetkező generációkra, éppen ezért a használatukat korlátozzák. De nem megy mindez egyszerűen, hiszen az élelmiszergyártók újabb és újabb rafinált ötletekkel állnak majd elő, csak hogy költsünk eszeveszetten.

6. A tubuskor azonban nem jött el, sőt! Az ember nem mond le az evés élvezetéről. Hiába laknánk jól valamiféle porral vagy tablettával: a szemünk akkor is megkívánja majd a rántott csirkét rizibizivel és uborkasalátával. Az evés ugyanis örömforrás. Amerikai és svéd kutatók most dolgoznak azon, hogy a Marsra történő többéves űrutazások alkalmával megteremtsék az örömteli társasági étkezés technikai feltételeit is. Amire egyébként már eddig is törekedtek.

*Elek Lenke
Jövő 7, 2002. november 22.*

ÜRES OLDAL

Olvassa el figyelmesen a mellékelt szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat! Kérjük, ügyeljen a helyesírásra is! A *H* betűvel jelölt feladatokban azt is értékeljük. Eredményes munkát kívánunk!

1. Melyik stílusrétegbe sorolható a szöveg?

_____

(1 pont)

2. Melyik az előző feladatban megnevezett stílusréteg *két* jellemzője? Karikázza be a betűjelüket!

- A személytelen fogalmazás
B személyes hangvétel
C szabatosság
D figyelemfelkeltő szavak
E tárgyilagosság

(2 pont)

3. Írjon a szövegből egy-egy példát az előző feladatban bekarikázott jellemzőkre!

betűjel   példa

_____
_____

(4 pont)

4. Értékelje a címet, értékelését röviden indokolja!

H

_____
_____

(3 pont)

5. Igazak-e a következő állítások? Karikázza be a megfelelő betűjelet!   Igaz – I, Hamis – H

A jövő táplálkozására vonatkozó jóslatok napjainkra teljes egészében beigazolódtak.   I   H

A mindennap főzők részére nem jelent akkora örömet a sütés-főzés.   I   H

A jövőben megbízhatóbbak lesznek a biotermékek.   I   H

A régi receptek mára kimentek a divatból.   I   H

(4 pont)

6. Írja ki a meghatározásoknak megfelelő adatokat a 3. és a 4. részből!

A zacskós leves feltalálója: _____

Péksüteményfajta: _____

Irodai alkalmazottak »tízóraija« lehet: _____

(3 pont)

7. Egészítse ki a mondatokat az 5. rész alapján!

Az egészségügy csak abban az esetben egyesül majd a/az _____, ha az csökkenti a/az _____ használatát. Erre azért lesz szükség, mert a tudósok nem is tudják, milyen _____ lehetnek ezeknek a jövő nemzedékeire. Az emberek csak olyan élelmiszereket vásárolnak majd meg, amelyek ténylegesen _____ lesznek.

(4 pont)

8. A megadott részek értelmében húzza alá a helytelen adatot, majd írja a vonalra a megfelelőt!

A zacskós leves a tubuskoszt egyik legfiatalabb képviselője. (3. rész) _____

Az egészségügy célja, hogy meggondolatlanul költünk. (5. rész) _____

(4 pont)

9. Karikázza be a 2. részben olvasható *médiaséf* szó jelentésének betűjelét!

- A egy kereskedelmi tévéadó főnöke
- B egy tévés főzőműsor sztárszakácsa
- C vezető beosztású ember a médiában
- D Oscar-díjas filmszínész

(2 pont)

10. Írja az idegen szavak előtti vonalra a jelentésük betűjelét!

_____ fantázia

_____ kapszula

_____ nosztalgia

A kupak

B vágyakozás elmúlt dolgokra

C álmodozás

D képzelőerő

E vakbuzgóság

F por alakú gyógyszert tartalmazó tokocska

(6 pont)

11. Egészítse ki a következő mondatokat a *hűl* ige megfelelő igekötős alakjaival!

Nem gondoltam volna, hogy ennyire _____ a levegő.

Orvoshoz menjen az, aki _____, köhög!

(2 pont)

12. Írja ki a 2. részből a *mindennap* határozószó szinonimáját, majd írjon egy mondatot a *minden nap* szerkezettel! **H**

szinonima: _____

mondat: _____

(3 pont)

13. Írja ki az 5. részből az alábbi szavak ellentétes jelentésű párját!

burkoltan _____

takarékoskodik _____

(4 pont)

14. Egészítse ki a táblázat üres rovatait!

	mássalhangzótörvény	helyesírási alapelv
állítják		
levesszük		

(4 pont)

15. Írja a vonalra az *újabb* szó szótári alakját, majd egészítse ki a mondatokat annak megfelelő származékaival!

szótári alak: _____

_____ helyett ma már inkább az interneten olvassuk a híreket.

A Ljubljánából érkezett lány _____ számít az osztályunkban.

A jó szakember mindig _____ egy kicsit a módszerein.

(4 pont)

16. Írjon egy-egy összetett szót a *víz-* és *földszennyezés* szavak előtagjával úgy, hogy azok utótagként szerepeljenek!

_____

(2 pont)

17. Írja a vonalra az összetett szavaknak megfelelő szó szerkezeteket!

jövőkutató _____

örömforrás _____

úrutazás _____

(6 pont)

18. Írja a vonalra az alábbi mondat aláhúzott szavának szófaji értékét, majd írjon egy mondatot a szó másik szófaji értékével! Határozza meg ezt a szófaji értéket is! **H**

Este elmegyünk egy jó társaságba.

szófaj: _____

mondat: _____

másik szófaj: _____

(4 pont)

19. Bontsa elemeire az alábbi szóalakokat! Írja az egyes morféma fölé a megfelelő betűjelet!
T = szótó, K = képző, J = jel, R = rag

K O R L Á T O Z N Á K

E L K Ö V E T K E Z Ő

(4 pont)

20. Alakítsa át a kijelentő mondatokat felszólítóvá! **H**

Este elmegyünk egy jó társaságba.

_____

A barátom mindig elkényeztet valami finomsággal.

_____

(4 pont)

21. a) Pótolja a hiányzó ragokat!

A környezetszennyezést pénzbírság _____ sújtják.

Egész nap az iskolai főtverseny programja _____ dolgozott.

Ebben a hidegben egy forró leves _____ vágyom.

Miért tartod ezt a vendéglőt olyan különleges _____?

b) Pótolja a hiányzó névutókat!

A mosogató _____ nedves a fal.

Finom illatok érkeznek a konyha _____.

(6 pont)

22. Elemezze mondatrészek szerint a következő egyszerű mondatot!

A két mai irányzat a hétköznapokban sem zárja ki egymást.

(6 pont)

23. Írja a vonalra a mondat fajtáját jelölő betűjelet!

_____ A jövőkutatók tanulmányokat írtak arról, mit eszünk majd a harmadik évezredben.

_____ Kétségkívül sok, régen csak a fantasztikumok közé sorolt ötlet, különlegesnek hitt találmány átkerült a hétköznapok élelmiszerei közé.

_____ Délben ismét előkerül a csésze, zubog benne a forró víz.

_____ A levegőszennyezést olyan szigorúan büntetik majd, hogy amit bio módon természetnek, az valóban ártalmatlan lesz.

- A egyszerű mondat
 B tárgyi mellékmondatú alárendelő összetett mondat
 C állandó határozói mellékmondatú alárendelő összetett mondat
 D kapcsolatos mellérendelő összetett mondat
 E következtető mellérendelő összetett mondat
 F többszörösen összetett mondat

(4 pont)

24. Írja a táblázatba, milyen viszony van az 5. rész első három mondata között, majd írja ki a viszonyt hordozó grammatikai kapcsolóelemet is!

mondatok	a viszony fajtája	kapcsolóelem
1. — 2.		
2. — 3.		

(4 pont)

ÜRES OLDAL

ÜRES OLDAL